

DÜSEVNI LISZT

Mészecske verszke novine.

Prékmurszke evang. sinyorije reditel
i vódávník: FLISZÁR JÁNOS, Murska Sobota.

Rokopiszi sze morejo v Puconce posílati.

Csek racsuna st. 13,586; imé „Düsevni lizst“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvönsztvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Naprejplacsiló

gorivzeme vszákí evang. dühovnik i vucsitel.

Ne sztarajte sze!

Mataj 6, 24 - 34.

Puni szmo z sztaranyem. Z-sztaranyem sztánemo, z-sztaranyem lé'zemo. Med szkrbjov ino sztaranyem jemo nas vszákdenésnyi krúh i dokecs je v rokáj nasi te denésnyi tao, szí z-sztaranyem míszlímó na útrásnyi dén, na zlmo, na prísesztno szprotolétje. Sztanovito sze je ob'zmécsala nad nami Goszpodnova róka vu vardévanyaj nòvi i nòvi nevol, ino vu onoj velikoj szühocsi, stera nam je jáko poménsala letosnyí pòv. I bremena vecskrátó povéksáva zamázana szebicsnoszt lídí, krvcéajócse zgányanye haszka, stero z-nevòle szvoji bl'žnyí vlecsè szvoj dosztakrátíni haszek.

Vu etaksem cajti velí nam rêcs Jezusova: „Ne sztarajte sze“

Sterim právi? Sztanovito në tim lehkoskim lüdém, steri nikaj nemárajó za dnesz i za útrásnyi dén, za te szvoje i za pozványe szvoje. Ár na etakse rêszam pride 'ze vu etom szvétí ta vcagajócsa szkrb i de racsun jemao od nyihoví dnévov tiszti, kí je je në dao zamán. Ali niti tisztim neprávi, steri szí pacs prevecs míszlímó na dnesz i prevecs znájó túdí vòponúcati razmere, naj szvoj útrásnyi dén, szvoj zemelszki 'zítek zagvüsajó v materialnem poglédi. Vém eti niti nezarazmímó Goszpòda.

Nam velí Goszpòd, kí bi radi bìli nyegoví vucseníci i Bo'za deca i z boleznosztjov csútímó, kak dalecs zaosztánemo za nasím pozványom. Vucseník Krisztusov

tò dù'znoszt má, naj naszedúje szvojega Mestra z-cèlim szrdcom. Bo'zega deteta náloga je, naj podlo'zen jezste Ocsi z-ne-raztálanov dísov ino szí pocsiné vu nyem. Ali mí neznámó z-cèla naszedúvati Jezusa, nego dvá goszpoda szlú'zècs v dvojnosztí szpádnemo. K-Ocsi molécs od szvéta, od bogásztva, razmér szvéta csákamó pomòcs i — zgúbímó Bogá — i 'znyim navkúp mòcs, tròst. Robi szvéta, szlugi mammona, poganye bodemo. Tò je razklájanye nase dvojnosztí. Kastiga je tò, z-sterov nam tò dá csútíti Bòg, ka szmo osztavíli nyega. Ali z-ednim opomínanye je tò, naj sze knyemí povrnémó vszákédén i vu nyem is-csemó nas pocsínek.

I vu etom nasz podpéra Jezus. Gda etak opomína: Ne sztarajte sze, té nezapovedána, nego szvoje rokò nam ponúdí na pomòcs. Jezus je, kí odvzeme sztaranye z-nasega szrdcá; On je, po kom szmo Bo'za deca posztanoli i kí etoga Jezusa z-právov verov zapopádne i rêszan gorisztòpi na tiszti temelj, steroga je nam on szpravo z-szvojmí 'zítkom, vcsenyom, szmrtjov i gorisztanènyem ino med vszém vardévanyem 'zítka tò vadlúje, ka od tiszte lúbéznosztí, stera nasz je vu Jezus Krisztusi za Bo'zo deco vcsíníla, némre nász odlòcsíti ni szmrt, ni 'zítek: tiszti obláda sztaranye i szvoje dni pòleg Bo'ze vòle pelavsi, delavsi, bojüvavsi, ali ne cagavsi is-cse i szlú'zi králevsztvó Bo'ze i — nájde túdí eto, pa túdí drúgo, ka potrebúje, dokécs pòleg Bo'ze vole pride k-cíli szvojemí.

Z-recsjov: li vera nász mentűje od sztaranya, li detinszka podložnoszt darűje temelj na detinszko vűpazen.

Dr. Ihmels, imenitni szászki orszacscki pűspek, nāvodne szvoje recsí pred obcsinszkov Evangelicsanszkov Lutheranszkov konferencov z-etimi recsámi dokoncsa:

„Szamo telko proszim, da nase delo vu prisesztnoszt tűdi z-etov gvűsnosztjov nadaljávamo, ka je Bòg z-nami i kre nász. Nas hip je celò zvònrédno òmuren. Bòg dáj, da sze z punim podányem notriposztávimo vu ete hip ino sze tròstajòcs zavűpamo na Bòže ravnanye i vodjenje.“

Evangelicsanszko vadlűványe v-Cseszkom.

Evangelium je v Cseszkom pri Bèlegore bitki v-1620. leti nov. 8. vu globoki grob zakopani. Kí je nē steo porob szmrti posztánoti, je ali na katholicsanszko vero sztòpo, ali je pa vò z-országa pobegno. Vò z-országa pregnáni szo na Zinzendorf grofa imányi v-Herrnhuti (Lausitz) evangelicsanszko matercérkev grűntali, stera je náimre vu zvònesnye missie presztori csűda vrèdna dela i nászhaj doszégnota. Rasztorjeno vu vecs országaj 'zivejó z-cseszkoga vòpregnáni evangelicsanje.

V Cseszkom szo II.-gi Ferdinand i nyegovi zavűpniki csiszto delo narédili. Szploj szo vòsztrèbili evangelicsanszko vadlűványe. Ali, kak pod pepélom 'zerjáva prajca, tak je csesesz dűgi sztotin vu csehov szrdcáj szkrito 'zivelo edno szvéto imè: Husz Jánosa imè Mogòcse je národa vecsina niti nē znála, sto i ka je bio pravici on mò'z, ali telko szo sze szòmnili, ka je on cseszke històrie ta edna nájvéksa oszoba bio, kakso li narètci darűje Bòg ednomi-ednomi národí. Toga velikoga mò'za szpòmenek szo obdr'zali. Escse i vu te náj szíromaskése familie híze sztèni je tam bio Husz Jánosa, toga velikoga reformátora kèp.

Cseszski katholicsanszki klerus je nikaj nē bio mogòcsi pròti tomi csiniti, ár je Husz János nē szamo vere reformátor, nego z-ednim tűdi cseszkoga jezika osznovitel i tak národni piszátel i bojűvnik bio.

V 1915-tom leti juliusa 6 ga, gda sze je Husz Jánosa oszmrténya 500-tna létnica pribli'zala, no csi je v-onom vrèmeni szvetovna bojna divjála, szo csehi orszacscki národni szvétek szvetili na szpòmenek szvojemi velikomi szini i v-Prága vársi Husz Jánosi posztávleni kameni szteber odkrili.

Od etoga hipa mao je dr'záva, nyé vodi-telje i pòrgarje vsze bole i bole csesztili toga velikoga mò'za szpòmenek. Vu csaszopiszaj, vu knjigaj szo szpoznávali Husz Jánosa 'zitek i de-

Eden gályarob dűhovnik.

Poszlov.: JUVENTUS.

Vrèmen je dale teklo, den za dnévom je míno. Gálya je vnogo krajín obhodíla. V bojní szo tűdi bíli. Trpeti szo mogli protivnika ogen, brezi toga, ka bi sze genoti mogli i brániti. Tű szo sze szrècsali z ednov drűgov gályov, na steroj je pèt dűhovnikov bílò. Ali szamo sze je tá pocsűsznola edna kre ove i oni szo sze szamo z ocsámi mogli pozdraviti.

Z-vszaके pòti szo nazáj v Nápoly prisli. Kovács je 'ze tűdi znao, ka iscsejo Jánosa ocsi tak 'zelno na morji pri Nápolszkom brègi. On je tűdi pomágo iszkati z-szvojimi bisztrimi ocsámi Jánosi edno zásztávo, ali tá hollandszka zásztava sze je dugo nē scsela pokazati.

Eden neszmilèni beteg, skorbut je zacсно prebérati robe. Nē je minò eden tjeden nē, ka

bi edno dvá mrtveca nē vrgli v morje, steri je grob onih, ki na nyem meréjo, rávno tak kak zemla onim, steri na nyè meréjo.

János dűhovnik je napamet zeo, ka nyegov szòszed, té velki kovács, 'ze pár dni nemre jeszti i rokè nyemi vecs ne ládajo lopate. Dòbo je skorbut tűdi on i dén za dnévom szlabèsi gracsűje.

János dűhovnik je nē mòo skorbut, ali záto je 'ze tűdi on tak szlab búo, ka je nē ládo vecs z-lopatov. Kaslao sze je i vò na lampe i na nòsz nyemi je vecskrát krv piletèla.

Za pár dni szta obádvá tak szlabiva grátala, ka szta vecs niti prijèti nē mogla za lopato. Palèr nyidva je zòbszton bícsűvao, niti genoti szta sze nē mogla vees. Glászo je kapitáni, ka szta dvá roba vkraj.

„Eden je od rob-dűhovnikov“ — pravo je „na steroja je F... barát telko rècsi potroso zòbszton, nē ga je mogo sztrèti.“

la. Za máli čas je celi csehszki národ znao, ka je nyihov veliki szin bio on nevkleknyeni batriven bojüvnik, ki je obprvim zahtevao, naj sze bo'za szlü'zba në pred ljudmi v-nepoznanom i nerazmetom latinszkom, nego vu maternom jeziki szpunyáva. Ár szo Jezus, apostolje i prvi krsztsanye vu dúgi sztotinaj tüdi v-maternom jeziki obszlü'závali csészta bo'zo. Zaznali szo csehi, ka sze je v-Prági ona cérkev, v-steroj je Husz János v maternom jeziki odprávlao bo'zo szlü'zbo, vszigidár napunila z-verniki, dokecs szo ove cerkvi i náimre ona, v-steroj je Práge érsek mesüvao, prázne bilé. Zazvedo je národ, ka szo z-nevoscsénoszti za toga volo Husz Jánosa pri pápi obtó'zili, koga je on kak jeretnika na szmrt oszódo. 'Zé'zgalí szo ga na grmadi, naj 'znyega nika neosztáne, ali szpozábili szo sze z-Krisztusa oni récsi: „Nebojte sze od tiszti, steri morejo vmoriti tēlo, dúse pa nemorejo vmoriti.“

Husz Jánosa tēlo szo prepravili, ali nyega dúh i návuk 'zivé naveke. Nyegovoga tēla raztorjeni pepél je rodno vcsino csehszkoga národa szrdcá. Kak goszp. Zvelicsitel, tak je i on në zaman mrô. Tá szmrt je bogata szejátev bila za Krisztusov ország. Nyega dúh zdá má obládnozst. Ár je nôve csehszke republike prvi predszednik: Massaryk Tomás eden z-katholicsanszke vere povrnyeni evangelicsánec, koga példo od dnéva — do dnéva naszledüjejo, tak

da pôleg nászlednyése statistike protestánsov racsun 'ze premága edno milliono.

Veliki reformátor, Husz János, në szizaman 'zivo, në szizaman mrô! Bláj'zeni boj szpômenek tvojj!

Veren notri do szmrti!

21-ga junija 1621. szo vu Pragi obeszili szedemdvaszeti prestimani mo'zov z-csehszki plemenitásov za volo vere nyihove. Kak sze je v zorje toga dnéva prelēpi ro'zec szkázao na nébi, je szkricsao eden 'z-nyl: „Vidite, bratje, Bóg nam pôt ká'ze vu nebésza i vadlúje nász! Mi verjemo, ja, mi verjemo, ka dnesz ednáko vu nebésza pridemo po Krisztusi, ár je on ta pôt, isztina i 'zitek.“ Za edno malo je nazvészto te veliki stük z-Práge gráda vöro obesávanya. Ti mantrnicje szo obinoli edenovoga i szo szizmedszebno 'zeleli Bo'zo miloscsio, pomôcs i môcs, naj verni osztánejo notri do szmrti. Po ednom szo bili pelani na meszto szôda. „Blagoszlovi vasz Bóg i obari vasz“, je erkao eden pri szlobôdi k-tim nazájosztányenim, „on vam dáj trôst szvojega Szvétoga Dühá, trplivoszt i krepko batrivnoszt, naj vi tiszto, ka szte prvle z-szrdcom, z-vúszdami i zrokov vadlúvali, zdá potrdíte z-etov dicsnov szmrtjov!“ Med szrdcsnov molítvov, brez bojazni szmrti je polo'zo vszáki szvoj glavo vu strik. Szami szodci i porkolábje szo sziz në mogli zádr'závati szkúz.

„Zdá de sze tak radüvao F.... barát, vè sze tak vedno kiszilo dr'zi. Teva dvá roba pa vrzete odszpodi v gályo, ali escse bôgse de odzgora v ednom kôti, gde neta zadévala, od tisztec nyidva le'zè vrzete v morje, csi merjéta. Gda v Nápoly pridemo, tam sze poszkrbeti trbè za drúgiva dvá roba meszto tēva“ — zapovedávo je kapitan.

Lance szo nyima doli zèli i v eden kôt szo nyidva vrgli, gde szta nikomi në zadévala. Jeszti szta 'ze niti në dôbila, szamo nisterni szmileni matrôzje szo nyima vcsászi dáli vodô.

Tiszto nôcs je nemecec návôke zápro ocsl.

„Ne gori 'ze v tebi odürjávanya ogen?“ — pito je od toga mérajôcsega János dühovnik.

Tè velki cslovek je kumno z glavôv, vküper sziz je szkleno roké na prszaj i na tiho je pravo: „Nè, në! Tí sziz vsze pogászo.“ Ali obráz nyemi je hitro 'zaloszen gráto: „Szamo mi

je tó 'zmetno, ka me v morje lücsijo, kak psza. Csi 'ze nemrem v poszvecsenoj zemli pocsvatí, da bi me itak posteno, kak sze sika, szprevodili i molili obri méne, vém szem nigda jazstüdi cslovek büo.“

„Brat moj“ — odgôvoro je János dühovnik — „jazst szem dühovnik i jazst te szprevodim i molo mo sze za tēbe.“

V gojčno szo na pamet zèli, ka je nemecec mrô. Dvá matrôza szta prisla, nikse bremen szta nyemi zvézala na nogé i neszla szta ga, da ga v morje lücsita.

János dühovnik, csi bár prevecs te'zko, sze je z meszta pomogo i naszledüvo je na tiho molécsi. Gda szo toga mrtelnoga prék hajôva zdignoli, da bi ga v valovja grob písztili, niksi nevidôcsi dúh je csúčno môcs dao szlabomi dühovniki i on je vövtégno szvoje roké obri morja, tak dabi pred odprétim grobom sztao i z

„Ka mà bidti z-ti mrtvi práha?“

(Z-„Szejácsa.“)

Vu ednoj kalavinszkoy fari presbiterium ed noga indasnyega dühovnika kripte, stero je nigda gmajna dála napraviti, odati scsé Z-steroga je tó pítanye zíslo: jeli je tó szlobodno, ali pa nê — jeti je tó oszkrúnanye szpômenka, ali pa nê?

Na etom meszti ne'zelémo toga pítanya resítvi odszekati, ali radi bi z-toga pripetjá szhá jajócs na ono veliko nevarnoszt, na ono veliko vkanenye pokázali, stero lüdi na kript gledócs zná doszégnotí. Kí szvoje lübléne vu feobane grobe, vkripte dájo polo'ziti, nyé vszegavécs to nájszvetése szpômenka obcsüténye vodi. Predrágomi práhi, kósztam bi kak nájszvetnése, kak nájmirovnése meszto radi ogvüsali.

I ka je isztinoszt?

Kak nam szküsenye ká'ze, szfeobani grobi, kripte ne'zivéjo do vekoma Tá pretecsé 80 100 lét i zácsajo sze rúsiti, szprhnéjo. Poznamo brútive, gde sztáre kripte. stere sze rúsijo, szo na veliko bremen cérkevnim obcsinam, ár 'ze niscse nevê, cside szo bilé. Familije vöszpreminéjo i te sztáre kripte nemajo vértov. Z-bradinyem obraseni szpômenka kamni nepoznane iména csúvajo i nega níkoga, kí bi je za szvoje dr'zao. Dnesz dén je bár tó escse nê velka probléma, ár szo pred 100 létmi escse malo kript dáli ré-

diti, ali, ka bode za 100 150 lét, gda do sze 'ze vezdásnye kripte zácsale rúsiti i prepádati? — Nika drúgo nê, kak, ka do je z-velkimi sztroski mogli vöszprázniti, razdréti i z nôva zákopati. Z-recsjöv rávno oni, kí szo tim szvojim nájszvetnése, nájmirovnése pocsinka meszto naménili ogvüsati, szo temel polo'zili na szvoji lübléni práha ednók razbíjanyi.

Rávno tak bode z-timi prevelikimi granátimi i mramornimi grobnimi sztrebri tüdi. Pride vrémen, gda készni porodi i odvétki, kak tühénci bode csteli nepoznane, indasnya iména i ne bode vedli kaj 'znyimi csiniti, náimre csi sze sztári brútivje znicsíjo i na drúge cíle obrnéjo.

Vu vszákom brútivi vídimo eden-eden zapúsztzeni grob, eden-eden venkraj nagnyeni, ali tá obrnyeni kameni grobni szteber, gde pred 50 60-timi létmi vöpreminócséga imenitoga iména notabilitása práh pocsi, kí je doszta dobra vcsino nê szamo familiji, nego obcsinsztvi tüdi, ali familia je preminóla, nyega szpômenek je premíno — vezdásnye pokolénye nemára vecs za nyega.

Ah, z-kelkim je lepse bilô nasi sztári ocsákov puritanszko, prôszto pokápanye. Doli szo djáli drúge kószti na eden klafter globoko v-zemlô. V práh. — „Ár szí práh i práh bodes!“ (I Mcz. 3, 19) „I práh sze povrné v-zemlo, kak je pred tém bilo; dűsa sze vrné k-Bôgi, kí jo je dao.“ (Predg. 12, 9.) Obri groba szo posz-

mocsnim glászom, kak nigda je pravo szvéte Recsi: „Jasz szem 'zitek i gorisztanénye“ . . .

V velkoj tihocsi, stera je na gályi kralü vela, szo glaszno razletele té tü nenavádne recsi. Na edno minôto szo vsze lopate sztanole, vszaki sze je tamá obrno i vszaki je csüto, ka je zdá blüzi Bôg.

Ali vcsaszí je zacsnó pokati korbács po hrbtaj, lopate szo zacsnole csopátati, gálya je sla naprê, gályaroba szprévod je mino.

János dühovnik je escse itak na tisztom meszti sztao, gda szo v Nápoly priplavali. Z-'zijajócsim poglédóm je iszkaó i ednók je szamo zavido vecs hajovov, na steri szo hollandszke zásztave perotale i nájnápê je tam sztála admirálisova gálya, okincsana z-zlátimi oroszlanmi. Tá gálya je szlobodcsino prineszla.

Tó je bilô, té káp, steroga je János dühovnik z-szvoжими telovnimi ocsámi nazádnye vido.

Sztroszilo sze nyemi je têlo i vküper je szpadno.

Kapitan je tüdi csüo János dühovnika recsi i té recsi szo tüdi v nyegvom trdom szrcé zbüdile níkse bôgse csüténye, ali tó je szamo edno minôto trpelo prinyem.

„Sto je vcsino tó, sto je szmeo tó vcsiniti“ — kricso je — „doli ga trbê vdariti!“

„Skoda bi bilô sze trditi“ — pravo nyemi je eden csasztnik, kí je vsze vido, ka sze je zgôdilo „eden rob, té betezen dühovnik je büo tó, mogócsse sze nyemi je zmésala pamet. 'Ze je vecs znan mrtév, ár je vküperszpadno.“

Za sészt dni szo sze edvézali gályarob-dühovnikom lanci.

Ruyter Mihály admirális je je oszlóbodo z-groznoga robsztva 1676. febr. 11.-oga, ali János dühovnik je te'ze vecs po morji vekivecsnoszti plavo prôti vekivecsnoj domovini, gde ga je csákala od Jezusa obecsana 'zitka koróna.

(Konec.)

tavili „z-leszá“ kri'z, steri teccasz trpi, dokecs eti na zemli ta lüba'jôcsa szrca 'zivéjo i vö ho-dijo k-grôbi. Zakâ bi bio escse potom? Gda sze 'ze i oni v-zemlô povrnéjo, te kri'z tüdi lehko szprhné. Vém ober vszákoga groba eden vekivecsen kri'z sztoji! . . . — „jasz znam, ka 'zivé Odküpitel moj, i obszlédnyim ober mojega práha posztáne!“ (Job. 19, 25.) I moj grob, csi bár je nê oznamenjeni, dônok je nê pozâbleni. Tak sze je 'zelo pokopati dati te veliki reformátor Kálvin János tüdi — v-neoznamenjeni grob. Kak velka vera je bila vu etom indasnyem, prôsztom, brezi kripte i gránita bodôcsem pokápányi!

Ne sztrahsmo sze zemlé! Na Jezusâ glédajmo, da batrivno mámo szpévati:

„Nesztrasi sze tak tí nôcsi groba,
Gda v-nyega idti más;
Nevcsini on tebé veke roba, —
Nejl! — v-nye sze nenihas:
Vküppoberé práh tvoj na cili,
I o'zivi ga pá Bôg mili,
Na dén szoudni.“ (497, 2.)

„ . . . ževszémi dobro csinmo, najbolje pa z dományimi vere nase“. (Gal. 6, 10)

Drági Verebratje!

Ta mála i szrmaska Dolnja-Lendavsška evang. gmajna kricsi za pomôcs k vszem Verebratom v domovini bodôcsim i tüdi k-onim, kí szo v-Ameriki, ali v-drúgi dr'zélaj.

Tá mála gmajna je velko delo zacsnola na díko Bo'zo i na postenyé nase materécerkvi i tak verjemo, vszem evangelicsancom na radoszt: zidanye cerkvi, stera cérkev de tá zhodna trdnyáva Prékurszkoga evangelicsansztva i v-velkoj okôlici, v-dvôma szrêzoma (Dolnjelendavszi i Csakovecki) edína, v-Prékurmurji pa tá deszéta.

Zidanye cerkvi sze je jul. 13-toga zacsnolo i z-tem sze je szpunila edna dúga, lêpa szenya té gmajne. Isztina, ka szo csaszi húdi, szrmasztvo je vszepovszédik i nisterni szí miszlijo, zakaj nam je tó potrebno? Ali tó je tak, kí májo cérkev, zvoné, tiszti szí ne miszlijo, kak 'zalosztno je brezi toga bidti, kakse hrepenénye, vékse od gládi i 'zija csütimo mi za cérkev i zvoné. Po szvétkaj, gda bi rávno vszáki rad poszlúso Rêcs Bo'zo, szmo sze nê szpravili v málo molitvárnico, zvoná, csi bi je li meli, szmo nê znali kama djáti. Té pokojne nase szmo brezi zvonénya

mogli pokopati. Vej je nasa düsevna mati eti nêma bila, k-szlú'zb! Bo'zój nász je nê mogla zvati z donécsim, z-radüvajôcsim glászom, nê sze je mogla ni jôkati, z-bruncsaním, 'zalosztním glászom v-szvét szkricsati szvojo bolezen, gda je ednoga-ednoga szvojega lüblénoga sziná zgübila.

Csi szí tó premiszlite, drági Verebratje, prazmite nase 'zelénye i csinénye, na stero szmo sze zedním glászom dolôcsili, csi szo csaszi vglíh húdi.

Nê szmo brezi vszega zacsnoli. Mámo 'ze lêpi cerkveni fond, steri je pred pár leti vküperpobrání v celom Prékurmurji, nase 'Zenzsko drústvo je tüdi lêpo sumo szpravilo vküper, zdâ je gmajna (400 dús!) obri môcsi darüvala, ka na edno dúso vecs, kak 100 Din. szpádne, ali vsze tó je niti polovica nê onoga, ka de cerkev kostala. Zâto szmo prisziljeni prosziti pomôcs v-Bo'zem iméni.

Radi bi sze vüпали, ka sze ne vkanimo v lübéznosztí nasi Verebratov. Vszáki máli áldov nam pomága. Zâto ne zaprite Vase szrcé pred nami, csi Vász goripoiscesemo tá v jeszen. Kama pa nemo mogli i kí nam prvle radi pomorejo, oni naj na „Evang. župni urad v Dolnji-Lendavi“ bodejo dobri poszlati szvoj dâr, ali pa szvojemí g. dühovniki ga prêkdati.

Vszí dári v Düseven Liszt pridejo i do v nase zláte kníge zapiszani. Kí pa nájmenye 500 Din. dájo, tisztim imé sze zamerka na szpômenka tábli, stera de v-cerkvi.

Bo'zi blagoszlov naj bode z-vsza'kim nasim dobrocsinitelom i nad vszakim dárom!

Vu iméni D. Lendavsške evang. gmajne:

SKALICS SÁNDOR
ev. dühovnik.

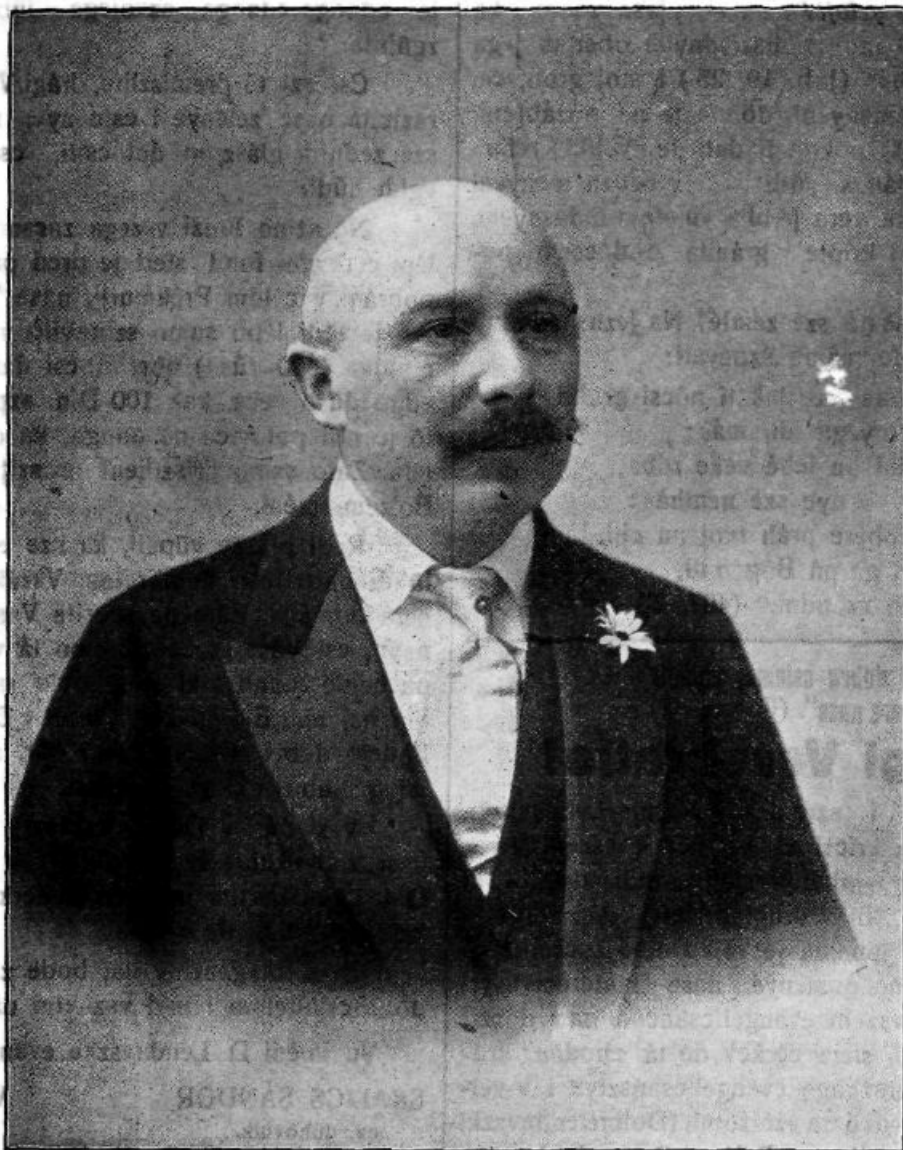
VUKÁN LAJOS
inspektor.

Dolnja-Lendava, 1931. jul. 24.

Vszáki cslovek je mogôcsi szpreobroti eden presztor zemlé za malo rodné-sega, lüblenésega i Bôgi vrednésega; je mogôcsi nisterne, ali kancsi ednoga csloveka malo pobôgsati, malo pobo'znésega, delazmo'znésega, batrivnésega, blá'zenésega vcsiniti, i z-etim je Bo'ze delo csinio.

Carlyle Tomás.

Dobrai János †.

Od velikoga zgúbicska potrti pisemo ete redi, z-sterimi scsémo szpómenek posztaviti vu nasem Liszti Dobrai Jánosi, ki je nanágli, necsákajócs t. l. juniusa 19-ga dokoncsao szvoj plemeniti 'zitka be'záj.

Szkoron sze nedá verváti, ka Dobrai Jánosa, etoga vszigdar friskoga, gedrnoga, esze-tá be'zécsega, szmejécsega lica, k-vszákomi prijétne, csedne récsi gosztílnicsára nega vecs; zobszton ga csákamo vu nyegovom lépom hoteli, On nepride vecs naprê; zobszton ga iscsemo, nenájdemo ga nindri.

Nega szkoron csloveka v-Prékmurji, steroga

bi telki poznali, postúvali i lúbili, kak Dobrai Jánosa. Z-vrlosztami, lépimi jákosztami szvojega 'zitka szi je vözbojívao on eto obcsno prestimanye.

Dobrai János je szvoj zemelszki be'záj pred 68 létmi zacсно; dalecs od nász vu Dobri (Neuhaus) je zagledno szvetloszt szvéta. Z-rodítelszke hi'ze je z-szebom prineszao szvéti herb, evangeliomszko csiszto vero i eto je djao za mócs szvoje dúse, szvojega delanya. Nê ga je bilo szram delo, nê sze je bojao nigdár trúda. Z-nevcagajocsov disciplinov, z-nevkleknyenov dú'znosztí znánosztjov je odprávlao szvoje poz-

ványe. Ono vödr'zánye, stero je kázao vu szvojem deli; nepomenkana pascslivoszt, verna delavnoszt, stera ga je karakterizêrala; neobtrüdjena vola do dela, stero je do konca szvojege 'zitka prevedno znao obarvati (szmrt ga je tüdi na nyegovoj neobtrüdjenoj dela pôti zadrobisala), szo takse lêpe lasztivnoszti, stere nyega za pëldo posztávijo vszem nam.

I escse vecs. Dobrai János je energicsnoga, sztálnoga karaktera cslovek bio. Meo je principiume i k etim je veren osztao, csi sze je tô li névidlo nikákím; vö je vüpaó povedati, csi je potrešno bilo, pravico; i hrbtni cslovek je bio, ki je në mandigao nigdár na dvá sztrána, në sze je znao esze-lá obracsati, liki vötrni kokôt, nego kak rászt je sztao vu vihéri szkü-sávanya.

Z-etaksimi plemenitimi lasztivnosztami sznâzen môz 'ze eti na zemli dobí nájem. Nébe zmo'zen král ga je blagoszlovo pri nyegovi ôpravica; z-dobrim naprêidényem, z prevecs lêpov zemelszkov vrédnosztjov; darúvao nyemi je lübléno familijo, steroj — poszebno szvojoj drágoj, vernoj tüvárisici je te pokonyák isztinszki szkrbnosztitel bio.

Prestimalo ga je tüváristvo i vecskrát rázlocsne csészti na Nyega zavüpalo. Szobotske Sztáregasze je notri do szmrti ravnatelsztva kotriga bio. Oblônala je toga vernoga szvojege sziná nasa cérkev, gda je csészti zavüpala na nyega. Szobotske fare presbiter je bio. Nasa sinyorija ga je taki vu zacsétki za cerkevno; szodca zebála. Letosz szo pa vsze gmáne na nyega dalé szvoj vötum i je tak ednoglászno zebárani bio za szvetnoga predszednika nase senioratne podpornice. Kak etaksi bi nam sztanovito dober i môder voditel bio, ki bi z-recsjev ino pëldev szvojoj obüdjávao vréloszt za szvéto dugoványe, naszledüjocs opominanye Odküpitela: „Tak sze naj szvéti szvetloszt vasa pred lüdmí, da vidijo vasa dobra dela i dicsijo Oco vasega, ki je vu nebészaj.“ Junija 29-ga bi bila nyegova ôszvetna instalácija vu eto prestimano csészti i mi szmo sze pripravlali z-radosztjov i z-blá'zensztvom pozdrávlati nyega vu nasem Liszti, steroga eden veren podpornik je bio on, ali nase miszli szo në Bo'ze miszli. Te vszámogôcsi je pôleg szvojege nezbroyenoga dokoncsanya z-ednim tyédnom prvle domô k-szebi pôzvao etoga vernoga szvojege safara. Prvle szo

obnêmile nyegova vüszta, liki bi nam povedale nyegove voditelszke môdre i dobre tanácse.

Tak odhájanye Dobrai Jánosa në szamo familiji i tüváristvi, nego nasoj cérkvi tüdi veliki zgübicsek znamenüje. Vu nyem sze je eden nas szteber vöporüso, na steroga bi sze escse vno-gokrát radi naszlanyali i na nyega sze gorizglednovsi nôvo vüpažen i vödr'zánye vdáblali. I ár prevecs malo etaksi sztebrov mámo, záto znásamo tak zmetno náglo porüsenoszt etoga sztebra.

Odicsena düsa tam zgoraj! Mi szmo doszta, jáko doszta zgübili z-Tebom. Ti szí dôbo, ár szí z-vernosztjov tvojev zadôbo 'zitka korôno.

Blagoszloveni je szpômenek toga pravicsnoga. Verosztüje obri nyega verno szpominanye. I. Thess. 4, 13, 14, 18. (L.)

Zamerkanje.

Med vatikanom ino italijanszkov dr'zavov je szvája nasztánola.

Csi ete konflikt z-sztálicsa vereszlobodscsine i drüstvene szlobodscsine principielno preszôdímo, té — teoretice — isztino moremo dati vatikáni. Z-drüge sztráni pa prakticsna politika nezávajno nemre-osztánoti na principielnom i teoricnom sztálicsi, nego sze vszigdár pôleg gorisztojécsi razmer more ravnati. Sztanovitna sztáva je pa tô, ka vatikan v Italiji toti szlobodscsino zathêva szamomi szebi, ali zednim obhod zathêva prôti italijanszkim ino rimszkim profetsantszkim cerkvam, i protestêra prôti tomi, ka bi zagvüsali v Spaniji vereszlobodscsino, ár sze tô pôleg vatikána protivi z spanszkim konkordátumom. Gda vatikan na presztori verszke szlobodscsine i drüstvenoga jusa vu etakso formo z dvôjnov merov mëri, té szam rüsi doli tiszti principielni fundament, na steroga bi sze lehko naszlányao vu obrambi szvoji intereszov.

Vatikan niti nesztôpi naprê z verszkov szlobodscsinov ali z drüstvenim jusom. Tô li tam má segô vcsiniti, gde szo v ménsini kotriga rimszke katholiske cérkvi.

Konflikt nájböle za volo osznávlanya mladézni tescé. Poszebno intereszantnoszt dá tomi konflikti tô, ka sze sztári imperializem vatikána vu szamom Rimi bori z imperializmom szvetne oblászti.

† Vucskics Ferenc.

Jun. 12-ga je D. Lendavszka gmajna zgü-bila szvojega ednoga grüntara i dobrocsinitela, Vucskics Ferenc (sztarêsega) z Petesovec. Tê bláj'zenoga szpômenka pokonyák sze je 1858. dec. 28-ga v Püconci narôdo. Z té velke naše gmajne je verevrêloszt i vüpanye prineszo esze med v raztorjenoszt bodôcse evangelicsáne, steri szo te escse k püconszkoj gmajni szlisili.

Pôleg zavüpanya püconszkoj dühovnika, Czippott Re'zô-ja je pokojni 1899. leta goripoiszko okôli v 40 vesznicaj raztorjene verebrate i vkuêper je je szpismo za volo grüntanja gmajne. Vsze tô brez plâcse.

Kak prez'biter, vedno je naprêhodêcsi büo. Gda sze je farov i molitvárnica zidala i vnogo jih je prôti bilô, ár szo szkoron z nicseszom zacsnoli, pôleg sinyôra i dühovnika sze je on podpíszo z 'zenôv vrêd. Goszpodin Bôg je pa blagoszlovo tê nevcaglivi delo, gmajna je plâcsala szvoj velki düg z pomocsjôv G. Adolf i vogrszkoga evang. podpornoga drüstva.

1917-ga leta je pokojni z szvojov tüdi verevrêlov 'zenôv, Siplics 'Zu'zanov 1000 koron fundâcije polo'zo pri gmajni. Malo pred tisztim pa, kak ga je S. Bôg k szebi pôzvo, szta 5000 Din. darüvala k zidanyi nôve cerkvi.

Nê je zadôbo, ka bi sze szpunilo tê mále gmajne i tüdi nyegvo velko vüpanye, da bi cerkev sztála. Zvonôvje tê cerkvi, za stero je telko trüda i áldova prineszo, szo ga tüdi nê objôkali, ár jih nega. Ali objôkala je toga vörnoga szlugo Goszpodnovoga edna cêla gmajna, stera je szvoje postüvanye i lübézen prôti nyemi z ednim lépim vencom pokazala vö, na pantliki z napiszom: „D. Lendavszka evang. gmajna szvojemi ednomi grüntari.“

Bojdi nyemi bláj'zen szpomin med nami!
S.

Prvle Bôgi i potom lüdêm trbê szlú'ziti.

Pfeil, te pobo'zen preiszki miniszter je vszáki dén gvüšno vöro dühovno vajo meo: Bogá je molo, szvéto píszmo csteo, vu düsevni sze je kreplo. Szlugi je szigurno zapovedao, ka táksega hipa nikoga neszmi notri k-nyemi písztiti.

Eden dén je král, II. Frigyes v-niksem poszli rávno v-onoj vöri prisao k-nyemi. Szlugo je ve-

licsanszkoj gosztá necsákani prihod jáko zmê-sao, ali dônok je nê vüpao szvojega goszpôda zapôvedi presztôpiti. Poglavári je naznano, ka vu etoj vöri nyegov goszpôd szam jedini scsé bidti, na stero je král mirovno erkao: „Nika nedene, pocsákam ga!“

Vszedugo nê je naprê prisao Bogá pobo'zen szluga i pred zemelszkoj goszpôda sztô-pivsi, za zámüdnoszt z-etimi recsámi proszi od nyega odpüsztisénye: „Velicsansztvo mi bodo milosztivni odpüsztiti, ka szem ji csakati nihao, rávno szem z-kralôv Králom bio zaposzlani.“

Potom szta szí naprê vzela delo.

„Prvle Bôgi i li potom lüdêm.“ Toga sze dr'zi i tí!

Dári na D.-Lendavszko evang. cerkev v-gmajni szamoj.

Vukan Lajos insp. z-'zenôv D. Lendava, † Vucskics Ferenc z-'zenôv Petisovci po 5000—5000 Din., z D.-Lendave: Bohár Ádám z-'zenôv 2000 Din., Novák Jo'zef z dr'zinôv 1200 Din., Siftár Géza z-'zenôv, Varga Mátyás z-'zenôv, Horváth Mátyás z dr'zinôv, Pojbiçs Károly; Varga Antal z-'zenôv; Unger Ferenc, Skalics Sándor düh. z-'zenôv; z-Dolgevasi Sávely Károly z-'zenôv; z-Csakovca Dr. Heitzler Adolf, Grábar Sándor z-'zenôv po 1000—1000 Din. Z-Petesovec Vreçsics Jó'zef z-'zenôv; z-Csentibe Fujsz Sándor z-dr'zinôv po 600 600 Din. Z-D. Lendave: Mikola Franc z-dr'zinôv 550 Din., vd. Varga Jánosova, Penhoffer Jó'zef z-dr'zinôv, Gábor Vince z-'zenôv, Kollár Ádám z-'zenôv, Novák Ivan z-dr'zinôv, Ró'zai István z-dr'zinôv, Kátóna Jó'zef, Süttner Floriánova, vd. Skrilec Ferencova z-szinom; z-Csakovca: Nikitser János z-'zenôv, Szocsics Mihály, Zelko Kálmán; z-M. Szredicsa: Jurisz Kálmán; z-Petesovec: Verén János; z-G. Lakosa: vd. Vidonya J.-ova z-szinom; z-Dolgevaszi: Skrilec Miklós z-zetom Kozic Ferencom; z-Csentibe: vd. Gomboc Fáni po 500—500 Din. Z-D. Lendave: 'Zgur Draguta, Tivadar Stefanova po 400 400 Din; Roudi Kálmán z-'zenôv, Kálmán Pál, Kühár István z-'zenôv; z-Petesovec; Josár Jó'zef z-'zenôv; z-Csakovca: Pühr Ferenc; z-G. Lakosa: Varga Lajos po 300—300 Din. Z-Csakovca vd. Pühr Anna 400 Din; vd. Weingärtner Györgya 200; z-D. Lendave: Hári Ádám z-dr'zinôv; z-Radmo'zanci: Norsics Károly; z-Kapce: Vütek Stefan z-'zenôv; z-Petesovec: szt. Vucskics Stefan z-'ze-

növ po 250 Din. Z-D. Lendave: Vucsák Mátyás z-'zenôv, Kùhár Józef z-'zenôv; z-Dolgevaszi: Poredos János z-'zenôv, Merts János, Bükvics Jánosova; z Petesovec Poredos Ivan z-'zenôv; z-Dobrovnika Skrilec Ivan po 200 200 Din. Z-Petesovec Veren Miklós z-dr'zinôv; z-Kobilija Horváth Imre po 150 Din. Z-D. Lendave: Kutas Sándor z-dr'zinôv, Neubauer Julia, vd. Gállits Tamása, Fritz István; z-Csentibe Zaljár Mátyás, vd. Szever Kata, vd. Gomboc Terézia, Gomboc Miklós z-'zenôv; z-Csakovca Brglesz Roza po 100 - 100 Din. Vszevküper · 41,550 Din.

Nisterni pa escse po etomtoga bodo darüvali. Gospodin Bôg naj oblôna sztôkrât vszako-ga dobrocsinitela i naj blagoszlovi vszáki dár! S.

Comenius: „Od szírotinsztva“.

(Té je piszao naszledűjôcse, gda je nyemi od-vzêla szmrt'zeno i dvê deteti.)

Tô pitanye razpráva vu etom, jeli ka má gyemati Bogá na tô, ka neszmileno vkrajpobê-ra od csloveka nyegove lüblêne. I odgovor nyeg-ov je, ka nasz Bôg po etaksoj pôti scsé vcsászi opominati na naso mrtelnoszt; vcsászi nasz porobi od nase radoszti, ár szmo jo nê znali zadoszta prestimati, vcsászi, ár szmo szvoje drá-ge bole lübili, kak Bogá; vcsászi, naj vardêne csloveka, jeli ka bode csinio te, csi Bôg notri-szégne vu nyegovo szrdcé: vcsászi, naj vu etom nikak szvojo pravicsno szôdbo oznamenuje . . . Kesznê pa tô právi, ka je zgübicsek etak na szí-rotinszko posztávleni dvôjefêle: vidôcsi i nevi-dôcsi. Vidôcsi, csi nase telovne dráge zgübimo. Nevidôcsi, csi Bogá. I nájzalosznêse je rávno tô, gda Bogá zgübimo. Ár je z tem potom vsze nase zgübleno, vesz mér, blagoszlov, vüpazen i trôst, escse szam 'zítek vekivecsni tüdi . . .

Dr. Soederblom Náthán.

Juliusa 12-ga je mrô v Upsali, necsákajôcs, vu 65 lét sztaroszti, krsztsansztva eden odlicsen, karakteriszticsen voditelszki mô'z, vjedinanya cerkveo i szvétovnoga mira navdúseni vernik, dr. Soederblom Náthán, upsalajszki érsek, Svéd-szkogaország primás.

Dr. Soederblom je zacno szvoj be'záj v Parisi, kak rektor tamosnye svéd-szke gmáne. Po deveti jezika je gücsao, ali pôleg svéd-szko-ga jezika je vszigdár nájtráj i nájlezej nücao

francuzki jezik. V Parisi je szedem lét delao, odtéc je v Upsalo prisao za profeszora vsze-vucs'ilisca, potom od 1912-ga je dvê leti v Leipzigi bio univerzitetni profesor. Nazaj sze vrnovsi v szvojo domovino, szo ga vu najvisiso cérkevno csészt pozdignoli. Eden nasztavitel je bio szvét-ovnoga závezka za Mednárodno Prijátelsztvo. Odlicsen tao szí je vzeo na konferencijaj v Stockholmi, v Kopenhági i Lausannaji. Lüti, nev-keknyeni vernik je bio szküpnoga delanya cerkveo.

Za pripoznanye nyegovoga delanya na mér gledôcs je dôbo láni Nobelov najem, steroga je taki goriporocso na cile Mednárodnoga Dobroga-prijátelsztva. Neobrűdjeno je hodo od országa do országa, kak apostol prijatelsztva, méra. Pred nis-ternim tjédnom je escse v Edinburgi dr'zao naprê-dávanja. Navszekraje je meo csesztítele i vernike, kak vszigdár prijaznivi, lübezniivi, na szlűzbo gotov cslovek.

Temeljna miszel je bila nyegovoga 'zitka dela, ka vjedinanye krsztsanszki cerkveo za sze-bom potégne szvetovni mér tüdi. Nê sze je vszakao nászhaja szvojeja 'zitka dela; prvle je odísao od nász ete zmo'zen delavec v Goszpô-novi gorica, ete veren Krisztusov szlűzbenik. Te bojüvajôcse cêrkvi etoga velkoga vojnika je prvle pozvao Goszpôd domô!

Zakâ szem jasz evangelicsa-nec?

1.) Ár je evangelicsanszka cêrkev *mocsno-ga grehov szpoznanya* cêrkev. Luther veli v prv-ovj djátki 95 previc: „Nas Goszpon Jezus Krisztus scsé, naj *cêli 'zítek* krsztsanszko-ga csloveka pokôra bode.“ Jezusa prva rêcs je: „Povrnte szel!“

2.) Evangelicsanszka cêrkev je *vere* cêrkev. „Te pravicsen pa bode z vere 'zivo.“

3.) Ár je evangelicsanszka cêrkev *Biblije* cêrkev. Luther je dao Biblijo vu rokê lűdsztva po materszkom jeziki.

4.) Ár je evangelicsanszka cêrkev *vucsécsa cêrkev*. Jezusova zádnya zapoved je: „Vcsite vsze národe.“ Med evangelicsancami je nájménye analfabetov.

5.) Ár evangelicsansztvo krsztsansztvo notri scsé prineszti Evangelium *na vsze presztore 'zitka*. Vu temlicaj je primerno *nájménye* evan-gelicáncov.

6.) Ár je evangelicsanszka cérkev *lúbézni* cérkev. Gusztáv Adolfa Drüstvo, Bethel, halleszke szírotinszke hi'ze, Rauheshaus v Hamburgi itv. vsze 'zivo szvedocsijo kre toga. (Z-naprédávanya Dr. Scholtz Oszkára na szpráviscsi Zvéze krsztsanszki mládi lúdi.)

Cintora poszvetsenye na Scsavnici.

Nas g. püspek szo nisterne nase dühovnike za volo edne jálne to'zbe k razprávi pözvali Ivancseka 24-ga na Pragerszko. Tú szo goriproszili mariborszki agilni sinyor-dühovnik, Baron János, nasega sinyóra, bodonszkoga ino puconszkoga dühovnika, naj jul. 12-ga goripoiscsemo nase verebrate v Apacskoj raztorjenosztii ino tao vmememo pri ószvetnom poszvetsenyi cintora na Scsavnici. Szledi szo nasz escse posezbeno pözvali Kocsar Stevan, vrli za verszke recsi sze vrélo trüdecsi scsavniszki vernik.

Prosnyam szmo tém ráj zadosztíli, ár sze itak nepresztanoma szpominamo z té nasi vernikov, steri raztorjeno vu morji drúge vere lúdi 'zivéjo, evg. dühovnika narétzi vídijo, pri evang. Bo'zój szlú'zbi taovzétii narétci májo priliko. Zdá sze je tak szrečna pót dála z Bo'ze vôle, ka szmo k-nyim pridti mogli, naj nyim káksi dühovni dár podelimo na potrdjávanye nyihovo. (Riml. 1, 10, 11.)

Juliusa 12 ga, po domá oprávlénj bo'zój szlú'zbi szmo sze na pót vzéli, z szebom vzévsí peszmene knige. Znami idti szo prijaznivo privolili Bakó Károly sztrükovszki kántorvucsitel, ki szo peszmi vodili z-szprevájanyem nyihovoga mlásega sztrükovszkoga igrekhorusa, steri je 'ze naprédísao na Scsavnico. Za vsze eto szmo prevecs zahválni bili g. Bakóji. Szprevodili szo nász nadale Lic. Goschenhofer H. radkersburgszki dühovnik tüdi, ki szo v-prvésem vrémeni vrélo pasztorizérali eti raztorjene nase verebrate.

Potívanye je tak lúsnó bilo v-Apacsko krajino. Ali zmész szo sze ómurne miszli trgale z-nase düse. Na pamet nam je prihájalo, z-kaksov radosztjov szo vzéli eti gori nahitroma Lutherovo vcsenyé nigda. Ali prisli szo vihérni csaszí szkúsávanya, gda szo evangelicsanci ali odvandratí mogli od szvojega domácséga ognýiscsa, ali pa szvojo vero zatajiti. — Vecs sztó lét zakopana pravica zdá z-groba sztanyúje. Tá odszeljeni nasi veredományi znóvics evangelicsan-

szko szvetloszt neszéjo vu ono krajino i z-szvojov tréznosztjov, delavnosztjov, lúbeznivosztjov szí obszno postívanye szprávlajo med tamosnyimi prebíválci.

Vö z-Apacsá idócs i blodécs med vnógimi krízopotjami nam necsákajocs próti pridejo mariborszki sinyor i Kocsar vernik ná ednom málom bisztrom autoji. Po krátkom toplom pozdrávlanyi zdá szkúpno — pót dühovnikov — batrivno idemo próti nasemi cíli: do Scsavnice. Tú szmo szí malo odehneli, potom pa taki sli ná ono zemliscse, stero szo Kocsar Stevan darúvali za cintor. 500 m² velicsine je; z-lépo grájkov okóli vzéto. Ob toj priliki je jáko lépo osznázeno, z-korinami, z-cvetjom i zásztavami. Obládnosztii vráta posztávléna, ná edni z-etím napiszom: „Jasz verjem téla gorisztanénye i 'zitek vekivecsni.“ Prilicsen oltár je tüdi bio naprávléni.

Lépi sereg vernikov sze je szpravo tú vküper, med nyimi doszta drúgi vernikov tüdi, steri znájo, ka je në gréh, csi szvéte recsi poszlúsát idejo k-drúgim vernikom, nego bole je greh, csi sto etakse prepovedáva i med lúdi szovráztvo dela.

Poszvetsanya ószvetek, steromi escse posezben nepozábni szpomin je dao té dogodtek, ka med govorum püconszkoga dühovnika je tam plavao vu zráci mimo tak mirovno ino obládavno Zeppelin, je póleg naszledújócsega redovéka tekao doli:

1. Zacsétna primerna igra naprédána od sztrükovszki goszlarov.
2. Viziki Bóg (peszem).
3. Pozdrávni govor edne devojke.
4. Trdi grád (peszem).
5. Odprtna molitev i govor Luthár dühovnika,
6. Te szmrti obládavniki (peszem).
7. Govor Siftár dühovnika.
8. Nej szem vesz práh (peszem).
9. Govor Kováts sinyóra.
10. Ka Bóg csini (peszem).
11. Pozdrávni govor Lic. Goschenhofer dühovnika.
12. Vadlíványe, oh tí . . . (peszem).
13. Govor Baron sinyóra. Tó je bio pozdrávni govor krsztsanszke lúbéznosztii, stera vu dobrom djányi szká'ze szvojo verebretinszko lúbézen. G. sinyór szo záto 2000 D. dáli prék kak lúbézni dár podpornoga drüstva nyihove sinyorije ná potrébcsíno Scsávnikoj raztorjenosztii. Nyihov lépi, topeo, genliv govor szo taki ná szlovenszki jezík obracsali Luthár dühovnik.
14. Bojdi veren (peszem).
15. Deklamacija edne devojke.
16. Blagoszlov i zaprtna primerna igra.

Po dokoncányi etoga dugoga redovéka szmo sze vküpszpravili ná medszebno zgovár-

janye i jü'zino pri gosztolübnoj hí'zi nasega dobroga Loncsára. Za dugo pôt szmo drá'gi nájem zadóbili: z ocsi ti oszirotelszki vernikov dolikapajôcse blá'zensztva szkuze, zahválno, vrê-lo, nezmerno lübézen. Z-recsjov sze tô nedá vö-povedati, ka kakse blá'zensztvo je bilô etim vernikom, ka szo vu szvojem krô'zi lahko vidili szvoje dühovnike. Nê szo nasz scseli odpüsztiti, szkoron z-szilov szmo sze mogli vövtgrnoti 'znyih. Nyihove radoszti szkuze szo nam eto pravile: pape'zka cérkev z szvojev zmo'znosz'tjov kralüje. Mi szmo szrmácke, ali obládamo, csi mo podpérali te szírotinszke, ali nam prevecs drá'ge ev. verebrate.

Te nôvi cintor, na sterom szí zvoník scséjo tüdi posztaviti i vu nyega zvon, de je tüdi vszákdén opominao: Nepozábte, ka szte evangelicsanci! Vu szvojoj evangelicsanszkoj veri notri do szmr'ti mocsno obsztojte!

Nase sinyorije gyülês.

Nasa sinyorija je szvoj letosnyi réden gyülês pálik na Peter-Pavlovo, juniusa 29-ga v Murszki Szoboti méla. Pred zacsétkom gyülêsa je Bo'za szlú'zba bila. Po bo'zój szlú'zbi je odbor Podpornice meo szvojo szejo, na sterój szo Siftár Károly cerk. predszednik naprêdáli szvoje intereszantno létno naznanilo i racsún szo dáli od prineseni áldovov po pojedini nasi gmánaj na eto szmileno samaritankinjo nase cérkvi. Na gorítalanye je vküpprislo 18.751·10 Din. Z-toga je odlôcseno na pomocs szrmaskim dijákom, steri sze za vucsitele vcsijo 5000 D; Dolnja Lendavsška cérkevzidajôcsa missionszka fara je dobila 5000 D, rávnotak Apacska raztorjenoszt tüdi 5000 Din, Gornyaszlavecska farof potrebúvajôcsa fara 2000 D, Hodoska fara 500 D, Diakonisz materszka hí'za v Novom Vrbászi 1000 Din. Ár je malo prvle zebráni szvetni predszednik, Dobrai János tragicsno premino, je szklenyeno, da vsze gmáne szvoje vôtume na nôvoga predszednika do 1. apr. 1932. morejo notriposzlati.

Potom sze je zacsno sinyorije gyülês, steroga szo Benko Jo'zef, sinyorije vrêli, aldüvajôcsi inspektor ôdprli z-lêpim govorom, vu sterom szo naglászali, ka doszta nevôle trpimo, naso cérkev na vsze sztráni te'zijo. Szpomínali szo sze z-te'zke vérsztvinszke sztáve i pôleg té od lehkoscoga zaprávlanya po vnogi veszelicaj i

luksuznom oblekávanyi, 'zivlênny. 'Zalosztjov szo dáli naprê, ka je $\frac{1}{3}$ tao decé nase sinyorije brez verszkoga vcsenyá osztalo; stampna nazavüpnoszt zvôn nisterni kotrig, prevecs sziesztálniva. Od fární inspektorov tüdi vecs vrêloszti csákajo. Gyülês je szkoncSao cêli govor notrivzêti vu protokol.

Dr. Popp püspek szo po telegrafi poszlali szrdcsno pozdravlenye i 'zelênny Bo'zega blagoszlova szpráviscsi.

Sinyôra naznanenye sze je razpresztéralo na vkrávvzête nasi sôl, na verenávcusno vcsenyé; na to bantüvanye, ka sze v-soláj r. kath. molitvi molijo; na völménüvanye verevucsitelov; na tô, da bi sze deca za konfirmacijo valón z-raztorjenoszt v-Diacskom Dômi szpravila vküp za volo verszkoga vcsenyá; nasa nôva cérkevna právda je potrdjena; predsedsztvo za naso cêlo cérkev je zebráno; od püspekije doblena podpora na missionszke cile (3500+3000 D) je zahválno prijéta; D. Lendava je zacsnola zidanye cérkvi; Apacska raztorjenoszt szí je hrambo szpravila za molitvárn'co, Kupsinszki vernici szo szí povéksali brütiv; Szobotska fara je 40 létnico szvetila; szpômenoli szo sze z-mrtvecov sinyorije: od Varga Endre i Kolosvári Ferenc vucsitelov, Üllen Márija diakonisse, Dobrai János podpcrnice szvetnoga predszednika; Pozdrávlali szo Dr. Rituper Sándora nôvoga fárnoga inspektora; z-obiszka Dr. Hoffman prälata; od dobrotivnoga cs'nênny (na Radkersburgszko cérkev je dáno obri 53,000 D, na Diacski Dom i na Podpornico darüvanye.)

Kvár, ka szo pri denésnyi razmeraj szploh brez pazke osztanole historicsne létnice: 400 lét-ni jubileum Apologije (obrambnoga szpisza Ágostonszkoga verevadlúvanya), Karolina resolutio, stera protestantizma trplênny i Potrplivoszti zren-delüvanye, stero edne nôve i lépse dôbe zorjo oznanüje.

Po poszlühnyeni rázlocsni návadni naznanil i neprijétnoga stükanya od ednoga pitanya v morávszkoj fari, je szkoncSano, ka prisesztnoga leta sinyorije gyülês v Gornyi Petrovci bode.

Gyülês sze je okôli poldnéva z molitvov sinyôra dokoncsao.

Rázlocsni máli glászi.

Radoszti glász. „Hodim, ali lé'zem, ti szí okôli méne i vsze moje poti naprêvidis.“ (139. 'Zolt. 3. v.) „Dúsa moja je li podána Bôgi; od nyega je pomôcs meni.“ (62. 'Zolt. 2.)

Nas püspek potrdjeni. Z naredbov Nj. Vel. kralja i na porácsanye ministra za pravosodje je s szoglaszjem predsednika ministrskega szveta potrdjen Dr. Filip Popp za püspeka evang. krsztsanszke cerkve a. v. kraljevine Jugoszlavije. — Veszelimo sze.

Zdávanye. Nas odlícen roják, nasega Liszta veren vküpdelajócsi pomocsnik, Sostaréc Ferenc dühovnik v Subotici, je juliusa 22-ga vu Fericsanci priszégno vecsno vernoszt i lübézen szvojoj drágoj, od vszaznajócséga Bogá nyemi zrendelüvanój zarocsnici, Blumenau Margitki. Bojdi blázensztvo i blagoszlov nyidva szküpnó molécsi i delajócsi 'zitek! — Ján. 15, 12.

Lutherov szteber v Novom Vrbászi. Szkoron sze nam za nemogócsé vidi, pa je isztina. Te nájevksi reformátor szteber má v nasoj drzávi, v Novom Vrbászi. Becker János, eden prósztli knjárnar ga je dao szam goriposztaviti na té cil velikodüfšno aldüvavsi okóli 120,000 Din. Novovrbaszka evang. fara je jul. 5 ga dála zprevecs lépim ószvetkom odkriti té szteber. Vno'zino národa je bilo nazócsi. Zasztópnik ministra za pravosodje, zasztópnik bána, mésztvi voditelje, nase cérkvi cerkevni i szvetni voditelje szo vu velikom racsúni vzéli tao pri etoj rétkolépoj znamenitoszti. Ouszvetne govore szta mela Dr. Popp püspek i Dr. Schneider, bivsi ljubljanszki-beogradszki, zdá becsinszki dühovnik. Luther vivit! Luther 'zivé! Glászo bode tó escse z szvojev némosztjov ete nyegov szteber tüdi.

Presztóp. Rim. katolicszki farar vu Florencii Dr. Eishen je vósztópo z r. katolicszke cerkve i presztópo k evg. cérkvi. (Nadej, 1931. aug.)

Velki cerkevni dár. Evg. gmána v No-gradszkoj 'zupaniji je k-lépoj herbiji prisla. Nédávno vöpreminócsa Szigyártó Lenke poszeszt-nica je póleg testamálsa na gmáno nihála szvoje na 412 kat. plügov szégajócsé imánye. Z-etim plemenitim csinényem szvojim je szpunila volo szvojeaga ocso, gmáne bivsega vréloga inspektora, Dr. Szigyártó Pavla. Ta mála fara je z globokov zahválnosztjov prejéla eto plemenito darüvanye.

Z dnéov spanyolszke revolucije. Fiedner madridszki evangélicszki dühovnik je sztraslive dogodtke pripovedavao z prvi dnéov spanyolszke revolucije. Gda je vno'zina vu'zigati zacsnola klóstre, protestantje szo vu obrambo vzéli na ceszto vr'zene nüne. Edaoga nemirov-noga popa, steri je bantüvao ednoga decsáka,

je pobésznyena vno'zina oszmrítiti stela. Eden taki sze gorinájdevsi fiskális je sô tamtá. „Glédajte li etoga csloveka!“ kricsáo je fiskális. „Glédajte, kak sze szmejé! Glédajte, kak je blá'zeni! Tó miszli, ka mantrnika napravíte 'z-nyega i odícsi sze vu nebészaj i na zemli! Nedopüsztíte, ka bi sze nyemi szpunilo 'zelénye! Dájte ga prék meni!“ I prék ga je dála vno'zina.

Presztóp. V 1. numeri szmo napiszali v pár redáj, ka je v Pločici (Banat) okóli 40 düs z r. kat. cérkvi presztópilo v evang. cérkev. Té glász szmo z „Grüss Gott“ zvánoga bácskaj-szkoga liszta vzéli, gde je célo dugoványe naduzi bilo doliszpizsano. Za dobriva par mészeca szo Kleklove „Novine“ na ete nas glász gledócs pizsále, ka „neodgovárja istini“. Obrnole szo sze naine v Beograd k r. kat. érseki i od nyega dóbile szledécsi odgovor: „To je apsolutna laž, da bi v Pločici 40 katolicanov prestopilo v ev. cerkev. Istina je, da tamošnji župnik, eden pregnani Albanec (Leo Ašiku) ma svoje svaje i njevke z narodom. Ali on bo skoron šo odtistec, kak se zvrši edna pravda med njim i neštérnami farniki. On potem odide v djakovačko püšpekijo. Mogoče evangélicanci tam agitirajo, ali do dnes neso prestopili v evang. vero katolicanca iz Pločič.“ — Póleg etoga písma „Novine“ ponovno právijo: „ka je Düševni List pisao neistinske stvari.“ Na eto neprijetno trdítev szmo sze mi z-prosnyov ednáko do tisztoaga dühovnika obrnoli, steri je od toga presztópa meo glász poszlati v „Grüss Gott“ novine, naj nam naténci doliszpise eto dugoványe. To je On radevóle szpuno ino nam escse dokumente od presztópov esze poszlaó. Na tó szmo mi z tem delom në šli pred birovljo, nego szmo Reditelsztvo Novin po prijátelszkom goripözvali ár mér med verami za vise vszega valón dr'zimo, — naj blagovoli szvojo trdítev popraviti v Novinaj. Ár sze je tó do etigamao në zvršilo, próttomi nasz je niti na odgovor në najsló vrédne Reditelsztvo Novin, záto zdá esze zamerkamo na té inkriminirani presztóp gledécs naso informácijo i naj szódišo cstitelje szami, jeli je isztino písao Düševni Liszt, ali në. Nasa informácija je originálno eto: „...Orientálás céljából mellékelem az eddigi törv. kilépett *plóčicai* hieek erre vonatkozó bizonylatát s egyuttal nyilatkozatát is. Erről az 1930. évi dec. hó 3. án ugy a *plóčicai* plebánia hiv.-t, mint a bánáti ev. esp. hivatalt levélmá-solatban értesítettem. — Részünkról való „agitá-

lásról“ a bizonylatok tanúsága szerint szó sem lehet; a rossz közlekedési viszonyok, s nagy távolság (24 km) dacára deputáció jelent meg lelk. hivatalunkban még múlt évi január hó folyamán s arra kértek, hogy látogassam meg őket, ill. istentiszteletet tartsak nálok, mert az elégedetlenség egyházi téren magas fokra hágott. — Közben a havonként egyszer Kovinban, diasporális egyházunkban, tartott istentiszteleteken is részt vettek több ízben, s közös megállapodással az *első evang. istentiszt.* a „Grüss Gott“ hiradása szerint megtartatott s múlt évi dec. hó utolsó vasárnapján megismételtetett — külön meghívásra. Ehhez sem hozzátenni, — sem elvenni, — valóm nincs. Az „absolut kazugság“ vádja tehát tájékoztatlanság szüleménye, amely a felekezeti közti béke felborítására alkalmas. — Ebben a konkrit esetben a valóság a röviden közölt igazságot teljesen fedi, amelyért bármilyen fórum előtt a felelősséget vállalom. — Lélekvadászatra nem törekszünk — de a hozzánk tartozó krlb. 40, sőt több lelket — a szám nem lényeges — az evangéliumi hit bizonyosságában megtartani — örömteli krisztusi kötelességünk. Szerető köszönetessel — Mramorak, 1931. III. 14. Lang. J. lelkész s. k. (L. S.) — 7 drb. melléklet, amlyet visszakérek.“

Dári na Diacski Dom v Puconszkoj fari po zlatoj knigi: Bükvics Kalman Nemsovci 10 D, Emri Stevan Radkersburg 10 D; v Szobotskoj fari: Vucskics János Rakicsan 20 D, Rehn János Tisina 50 Din. Topla hvála!

Szamovolni dári na goridr'zanye Düsevnoga Liszta: Drvarics Lajos Okoslavci 5 D, Banfi Jo'zef Savnica 10 D, † Dani Ferenc Polana 10, Varga Mária Puconci 3 D, Banfi Stevan Salamenci 2 D, Banfi János Salamenci 5 Din. — Radi bi nadaljávali! Szrdcsna hvála!

Turobni glászi. Vu vrèmeni 'zétve je te neszmileni koszec obilno 'zétvo meo med nami. Doszta nasi drági, steri szo familiji szvojoj i cerkvi nasoj mocsne opore bilé, sze je notri szpravilo vu Bo'zi skegyen. Juniusa 25-ga je Bo'za róka dolizaprla 'zitka knigo Horvath Stevana v Szebeborci. Po dugsem, mirovno znásanom betegüvani, vu 69 lét sztarosztí je odísao k szvojemí Goszpodni ete nyegov blagoszlovlenoga szrdca vucsenik vu familijskom kró'zi, vu obcsinszkom 'zitki i vu szí'zbi szv. m. cèrkvi. — Jul. 5 ga je dokoncsala v Puconci po velkom trplényi i vardévanyi szvoj zvoncskisors vd. Kü-

ronja 'Zu'za, roj. Boldízar, sztara 73 leta. — Iszti dén, Jul. 5 ga sze je vu lépom méri povrno k-szvojim ocsákom Vezér Jo'zef gosztilnicar i poszesztnik v Martjanci, sztar 74 leta. Dalecs okóli je dobro poznan bio. Isztinszki „veren voditel“ pri szvojoj drágoj familiji, steroj za blá'zensztvo sze je doszta trdio i në zaman. Nyegova delavnoszt je pa hasznoviten blagoszlov znamenúvala sirsim kró'zom tüdi. On je bio nasztavitel i 10 lét voditel moravszkoga vrédnoga ogengaszilnoga drüstva; nadale tüdi 10 lét nacselnik martjanszkoja ogengaszilnoga drüstva. Kak z dugolètnoga dobroga palèra sze tüdi doszta lüdi zahválnó szpomína 'znyega. Në ga je bio sztrám evangelium Krisztusov, záto z-szvojev csednov recsjov, krepkov volov je hvále vrédna kotniga bio nasega evangelicsanszkoja szpráviscsa. On je bio eden med timi nasztavitelmi morávszke nase gmáne. V szobotskoj gmáni je pa fárnoga kurátora zavüjno csészt noszo. Kak lüblen i obcsno prestiman mó'z je bio, tó sze je i na nyegovom szprévodi vidilo. Prevecs doszta lüdi i vecs vesznic ogengaszilci szo ga szprevodili po nyegovoj zádnyoj pôti. Pri nyegovoj skrinji szo Kováts szobotski-, Luthár puconszki- i Skalics lendavszki dühovnicke dr'zali tró'stajó-cse govore. Blagoszlov na nyegovom szpómenki! — Juliusa 11 ga je v Lemerji domó odísala vd. Sebjanics Terezia roj. Bencsec, sztara 62 leti. — Po vnógom trüdi i zgúbicski je na szmrten szén zászpaó jul. 12-ga v Szebeborci Benkics Ivan, sztar 80 lét. — Po 21 létinom vdovinsztvi je jul. 15-ga odsztávila szvojava dvá színá, petèro szvoji cséri, sznehe i zete i lépi sereg vnükov-vnükic itv. Fajszt Judit roj. Krancsics z Brezovec, sztara 77 lét. — Juliusa 20-ga je etinihao vszakovacska Podlèszek Stevan z Predanovec, sztar 68 lét. Krepke volé, zdrzen, delaven, szkrben cslovek je bio. Z-malim je zacsno, z-vnógim je dokoncsao. Doszégno je szád szvoji verni trüdiv. Blüzi 1/4 sztotine je bio prestimani palèr, Puconszke fare presbiter, szvoje obcsine 'zupan, cèhszkoja drüstva podpredszednik. — Módro je szkoncso 'zitka i szmrti Goszpod, gda je jul. 20 ga v Andrejci vkrá odlócsó od szvéta Kardos Jánosa, 66 lét sztaroga. — Vu velikoj, 84 lét sztarosztí je jul. 25-ga obládala toga szlédnýega neprijátela 'Zibrik Kata v Brezovci. — Necsákajócs je jul. 29 ga eti nihála vsze svoje lübléne Banfi Mária roj. Poredos v Pu'zavci, sztara 46 lét. — Aug 2 ga za szvojmí lüblénimí sze je odszelo vu nebeszko radoszt, gde Bóg doli zbrise vsze szkuze 'znyegovoga lica: Dani Ferenc gosztilnicar i kmet v Polani,

sztar 67 lét. Dosztakrát sze je obrnola na britkoszt nyegova radoszt. 'Zeno, tri gorizráhnyene cseri i vecs szvoji drági je zgúbo. Z-drúge sztráni je pa G. Bôg blagoszlovo z lépim napréidényem toga szvojega podlo'znoga szlugo. Dúga léta je palér bio. V Bo'zo hi'zo je rad pohodjávao. Nasega Liszta veren cstitel ino podpornik je bio. — Naj májo vszi eti vöpreminöcsi szladtek grobszki széa i blá'zeno gorisztanénye! Nyé zalüvájöcsim pa naj dá vszega trôsta Bôg vu nyegovoj szvétoj völi szí pocsinöti!

Pobo'zen mladénc.

Vszaki cslovek more meti pred ocsmi, da je bogásztvo në najvecs na szvéti. Tüdi nas mladénc je bogati bio, ali falilo nyemi je põleg bogásztva — zdrávje, stero escse te najmé nje vucseni cslovek za najvecs stima na szveti. Dao sze je vrácsiti, ali dugo csasza szo sze njemi bolecsine në mogle zvrácsiti. Dogödilo sze je pa csüdo, da té mladénc pride do taksega doktora, steri ga zvrácsi. Zdrav je gráto!

Kak vszáki bete'znik, gdare ozdrávi vöné po friskom lüfi rad hodi, tak tüdi ete mladénc szí ga je za'zelo. Vrëmen je bilô lépo, szuncsevno, dasze je té mladénc spancerao med korinami szvojega ogradcseka. I v taksem lépom vrëmeni je düso toga mladénca oblejalo globoko obcsütjenje zahválnosztí i zvisávanje Bogá. Zglednovsi sze proti nebészam doli je poklekno ino sze etak molo pröti Bôgi: „Oh velke zmo'znosztí Bôg, kak da Ti mam hváto dati za Ocsinszko dobröto Tvojo?“ — Rad bi Ti aldüvao najdragse kincse moje, ár li od Tébe prihája vszáki blagoszlov.“

Ete recsi toga mladénca je za grmom kebzüvájöcs poszlühsaoeden postüvani sztarec i gda je mladénc dokoncsao, teda nyemi erkao: „Prav szí pravo színek moj, ka vesz blagoszlov z-nebész doli ide, ki tam goszpodúje, Onomi niká ne mores dati, ali hodi, naszledúj mené!“ I mladénc ga je naszledüvao i gda bi tá v edno kmicsno, sztáro, 'ze na polovico szpodréto kucso notri sztöpila, vido je, ka sze velika potreböcsa nahája v njej. Njeni goszpodar je en vbögi drvár bio. Té je na szlami bete'zen le'zao, oköli nyega szo letala jokajöcsa sze deca; mati nyim je pred par dnévi mrla. — Gda bi etiva dvá to nevoló eden csasz preszamnala, pregövoró je sztarec: „Vidis szín moj, eti más priliko áldov szvoj notri pokázati Bôgi, velkomi obdr'ziteli Tvojemi!“

Mladénc je zarazmo recsi ete, i odprevis mosnyo szvojo, lépo pomöcs je podélo tim vu potrebi cagájöcsim ino jokajöcsim. — Té mili sztarec je z-etimi recsmi vzeo od nyega szloböd: „Dragi színek moj, csini tak i potom, ar nelepse Bo'ze szlú'zbe, kak pomágoti szirötam!“

Dela toga mladénca je potrebno, da nyé

naszledújemo tüdi mi! Lépa primera nam naj bodo recsi nasega z nebész dolipridöcsega Vucsitela, ki je pred 1900 létmi, ednomi bogatomi mladénci (Mátaj 19, 16—26), steri je pitao „Ka dobroga naj naprávi, da zadobi vecsno 'zivljenje?“ etak odgoverno: idi odaj tvoje blágo i daj vbögim, ino meo bodes kincse v Nébi.“ G. J.

Trôje 'zelénye.

Trôje dugoványe je, stere szí lüdje nájbole 'zelejo i eta szo: csednoszt, z no'znoszt ino bogásztvo. Ki escse vecs 'zelé, vszé trôje bi rad z ednim meo, tö je rad bi cseden, zmo'zen ino bogat bio. Ali etakse vrëlo 'zelénye sze pri zemelszkom csloveki li malogda szpuni, tö vszáki zná. Ali tö ji pa li dönok malo zná, ka vszáki szam obszebi bi zlehka eto vrëlo 'zelénye szpuno. Eden malo brigajöcsi sze cslovek za szvoje 'zivlénje pita, kak bi to mogöcse bilô. Na tö nam eden 'ze zdávna 'zivöcsi modrijan etak právi: Cseden je té, ki sze od kogakoli vcsi, zmo'zen pa, ki nágibe obládati zná, i bogat on, ki sze z malim zadovolí.

Ali gda sze malosteri zadovolí z recsámi etoga modrijána, nam je vszem znáno. Tüdi te prvi cslovik sze në z vszem zadovoló.

Tomi prvomi csloveki, prá od edne brázde në vecs trbëlo orati, Bôg je li teliko zapovedao, ali záto je betva szilja nateliko blagoszlovo, da szo z vlátovjom od vriha do korenja oklajena bilá. Te prvi cslovek je escse z ednov brázdov zadovolen bio, zadoszta nyemi je zraszlo, kelko je nücao za 'zivlénje.

Med tem nyemi je pa te hüdi na znánye dao, ka csi vecs brázd vréze, escse vecs csakati má, napuno je düso csloveka z nedopunjenim 'zelényem, ino na nyé ga je vzeo, ka bi Bogá szkúsavao i escse edno ino drúgo i tak 'ze tretjo brázdo vrezao.

Ali Bôg ga je bridko kastigao zavolo njegove vötlosztí, vu vrëmeni 'zétve, gda bi cslovek segavo gledao nezmerjen põv na vnögi brázdaj, pride Bôg, prime za bétva szilja i od korenjá do vriha je zcsumija, li na vrihi nihá edno prszta dugo glávicico i etak govori: „No cslovek i da szí nedopunjeni gráto i récsi mojoj sze në põdao, za toga volo te kastigao bodem. Vidis, tak poetom ori, kelko sze ti viditi mà, ali jasz ti li telko dam, kelko sze meni viditi mà.“

Od tisztí mao doszta-doszta dela cslovek, ali záto njemi Bôg li telko dá, kelko sze njemi vidi, i vötloszt njegová sze nigdar nedopuni. Kak je té prvi cslovek obhodo, szmo obhodill tüdi mi. Z málim szmo në zadovolni. Prilicsna récs pa právi: „Sto z málim në zadovolen, velkoga në vrëden.“ Zato sze nam tüdi trôja 'zelénja tesko szpunijo. Itak z ednoga krája lehko pröti tomi modrijani gucsimo — miszlite z steroga?

Pobögajmo sze!

G. J.

Evangeliumsške vere ino cérkvi obcsinszki prigodi.

Naprêdani po

KARDOS JÁNOSI Hodoskom dühovniki.

Zdâ sze je pápa szka'zúvao, kak da bi sze vti sati dao i escse ednôk je vardeno Luthera na nazâvzétje návuka szvojega i múcsanye genoti; i záto je kamurnika szvojega Miltitz Károla, maínszkoga kanonika vu Nemszi orszâg posz-lao, z-tém povelényem, naj od Luthera z-lêpim tálom odgovor i racsûn vzeme. Altenburg város je na tó vözravnani. Miltitz je z-tíhov krotkoszt-jov goriprijao pred szébe pridôcsega Luthera i po líci ga milo gladívsí, z-lübeznívim glâszom proszo, naj táníhá vsze protivno stúkanye. Luther sze je na vsze gotovoga vadlúvao, csi bi i protivníci nyemi mir dáli i múcsali. Ali da je eti besznôcsa nyemi jame kopati i pogübeli szprávlati nehényala; ni on je nészmeo zamüdítí, ka je szrecsi i bátrivnosztí szvojoj dü'zen bio; i tak je tú'zen vihér ete nê li nê potisani, nego i na britkoszt szrdca nyegovoga, vsze bole zgenyeni.

Pogübelno zburkanye eto je tomi lübezní-vomi i na mir gibkomi zebraniki, módromi Fridriki celô prôti bilô. On, koga düh sze je escse zdâ nikak nêmogao oszlobodítí z mrê'z návuka onoga, steroga je tak erkôcs, z-maternim mlê-kom notripocecao i pôleg sósnyanya blódníkov za jedino isztinszkoga dr'zao, je vu dugoványi verê níkséga stúkanya prav trpeti nêsteo. Záto je 'zelo naj Luther z-Wittenberga odhája. Luther, csi gli nerad, je naszlédnye dönok li mocsno goridjao pri szebi, kâ de sô i najlübeznívésim prijátelom szvojjim je rávno k-szlobôdi málo gosztsénye dao, gda bi od Spalatina, szkrovni-ka zebranika pá liszt i zapôved dôbo, kâ zaka je, praj, nê 'ze odisao! Násztaj ete ga je na-teliko razdrészelo, da je cagati zácsao; ali po-bo'znoszt, vera i vészit nyegova ga je hitro pá pokrepíla, tak da je veszéli pogléd vrgao na né-bo i z-gvúsnov vüpaznov etak goriszkricsao: „Ocsa i mati me osztávitá, ali Goszpôd me gori-príme!“ Medtém nyemi je od onoga isztoga mó'za eden drügi liszt preci za tím prvím prisao, vu sterom je sztalô, naj tû osztáne, csi je escse nêodisao; ár ga je zebranik pod obram-bo vzéo. Kaksega trôsta i kaksega vüpanya bla-goszlovni trák szo zbüdile zláte recsi liszta eto-ga vu obte'zenom szrdci Luthera! Zvöntoga nye-

mi je od níkeliko zmo'zne i plemenite goszpô-dé gvúсно obecsano, kâ ga vu vrémeni potreb-nom vu gradé szvoje na bátriven sztánekv vze-mejo, med kimi szo ti najznamenitési bili: Hut-ten Ulrik,*) Sickingen Ferenc i Schauenburg Sil-vester. Tak sze koronúje práva vüpazen vu Bôgi szrdca nyemi na szlú'zbo podánoga!

Etoga hipa sze je Luther szpoznao z-Me-lanchthon Filipom, onim velikim mó'zom, ki je popravek cérkvi z-znamenitim tálom naprêpo-mágao. Ete prijaznívi, krotki, zevcseni i vréli prijátel isztine sze je narôdo v-bádenszkoga vel-koga hercegsztva Bretten zvánom varaséki v-1497. leti. Právo imé nyegovo je Schwarzerde, ali stero je pôleg segé módri onôga vrémena, z-nemskoga na grcsko preobrno i vszigdar za-dr'zao.

Ocsa nyegov je eden posteni, pascsilvi i pobo'zen mó'z, na mestrio gledôcs pa stúkar bio, ki je z-máterjov navküpe Filipeka szvojega na právo bôgabojazen i sztálno vréloszt vu molê-nyi nesztanoma büdio, po sterom je krotki i ne-dü'zen düh deteta na tak vugodno sztezo csisz-toga vadlúvánsztva pelani, da ga je nigdar nika nê moglo od práve vere na pôt blódnosztí ge-noti. 'Ze vu edenâjszetom leti je zgübo vrloga ocsa szvojega; na stero gledôcs ga je ded na ednoga vernoga i prílicsnoga vucsítela szkrb za-vüpao, dokecs bi na vis'se solé sô. Eti je on po szvojoj vréloj gedrnosztí tak dalecs prisao, da je 'ze vu stírinâjszetom leti sztarosztí szvoje vu heidelbergszko vísno sôlo gorivzétí. Ali nai-me pazke vrédno je, kâ je on eti, prôti návadi mladéncov onoga vrémena, pri vszem obcsütê-nyi lêpi popolnoszt szvoji dönok li tak krotki, tíhi i ponizen osztá, kak je predtém bio: nê sze je zviszo z-znanosztjov i vrédnoga sze je vcsino lübézni vszê rázumni i pobo'zni. Ár nika nasz nevcsini drügim prijétnése, kak poniznoszt pri obcsütényi taksi popolnoszt, z-sterimi sze vnôgi tak radi zgizdávaajo.

Dvá mó'za etiva, Luther i Melanchthon, szta sze hitro po nezbantonom vezali prijátel-sztva vjedínala, stero je li szmrt razvézati szpo-dobna bíla. Pa szta nyidva celô rázlocsne na-türe bílá; i tak je i tû poszvedocseno, kâ ráz-

*) Hutten Ulrik, eden plemeniti, szloboden, velike pámeti i szrdcsen, ali prevecs nágli i nemiroven mladé nec je i z-perom osztro naprêpomágao delo Luthera; ali geto je 'znyim, zvôn popév i barátov i szvetszko protivno goszpodo osztro szmícao, od vszê-pregányani, je v-Helvetio pobegnoti mogao, gde je v-1523, sztarosztí pa szvoje 36 leti mro.

locsek med natúrov nê li neskôdi právomi prijátseltvi, nego kâ szo dosztakrát i celô rázlocsne natúre mô'zje najbôgsi prijátelje. Luther je prevecs vrôcsi, bátriven i nágli, Melanchthon pa krotki, bojazliv i vûhki mô'z bio. I bo'ze szkrbnosénye je dvê mô'zov eti tak rázlocsne szpodbnosztí z csüdnim tálom nûcalo na szrecsno doprinesenyê velikoga dëla popravka cërki. Ár je Luther toga tihoga Melanchthona vûhki dûh pod'zigao i kakli z-szebom vneszao; Melanchthon pa Luthera vdérjajôcsi ogen gaszio i tisao.*)

Obâ szta z-ednákov vrêlosztjov podániva bilá veri i isztíni bo'zój. Nezracúnani je blagoszlov, steroga szta nyidva po zemli sz'jala i rászúrjávala Luther je Melanchthona za szvoje-ga Filipa, Melanchthon pa Luthera za doktora zvao. K obê návuki sze je vel'ka vno'zina mladéncov vküptiszkala. Melanchthon je dosztakrát okôli dvêjczero vucsenikov meo. Etak je wittenbergszka visna sôla po velikom glászi dvê mô'zov eti hitro na odicseni cvêt pozdignyena.

5. Eck János doktor z-bullov pápe.

Luther bi pôleg oblúbe Miltitzi dáne, z-szrdca rad múcsao i li pozványi szvojemi 'zivo; ali protivnici nyegovi szo nêmogli hényati nyega vu pizmaj i z-recsmi preganyati ino dra'zd'ziti. Ni on je nyim od nika dú'zen ôsztao i ni eden mészec je nê pretekao, kâ edno ali drúgo píszmo nebi na szveiloszt sztôpilo od nyega, vu sterom je oszobo i delo szvoje pod obrambo vzéo. I etaksa píszma nyegova szo nê szamo po nemski, nego i po drúgi dr'zélaj zemlé z velikim zelényem csteta i escse i pred véksim tálom Rimlancov dopádnnyena naisla, ali nyemi li vsze vecs protivníkov szpravila.

Najprotivnési nyemi je bio Eck János doktor i nisnyi kancellár ingolstadtke visne sôle v-bajorszkom országi, eden zviseni, nadûhti i jálen cslovek. On, kakti mányi brbravec, ga je zaprva li z-prôsztimi recsmi doli steo zagúcsati; ali gda tô nebi slo, geto je Eck z-biblie nika nêz-nao, vu sterój je prôtomi Luther popolen bio,

*) Luther szam z-té sztrán etak píse: „Melanchthon r. dovno i tihó ide, cimpra i szadi, szêja i polêva; ár ga je Bôg obilno blagoszlovo z-dármí szvojimi. 'asz pa penyovjé i storovjé morem vôtřebiti, mocsvare zaszípávati i právi trêbar gôszts bidti, komi je potrêbno pôt vtrgnoti i ravnati.“ — Kak lepô i popolno zavádjeni kêpi dvê veliki delavcov eti vu dûhovnom králevsztvi bo'zem!

z-szilnim kricsom ga je steo na múcsanye pri-trücati. Ali Luther nyemi je hitro z-mesztami szv. píszma zápro vûszta, — naime v-Lipsii, kama ga je Eck na stükanye pôzvao, stero je vecs tjédnov brezi vszega haszka trpelo, geto sze nyidva je ni eden za celô obládanoga szpoznati nêsteo.

Gda bi Luther na stükanye eto z-níkimi drúgimi vucsitelmi wittenbergszke visne sôle v-Lipsio sô, okôli dvêsztô plemeniti vucsenikov ga je naszedúvalo, ki szo z dárdami i rázni sli z-obê sztráni kre kocsj nyegovi, gotovi bodocsi i 'zitek gorialdúvati za lüblénoga vucsitela szvoje-ga, csi bi ga ka protivnoga doszégnoti melo.

Medtêm, csi je taki vu stükanyi etom nika znamenitoga nê doprineseno, dônok je ono celô nehasznovito nê bilô, ár po nyem Luther kakti primárjani na osztro brodjenye oblászti pápov, na steroga konci je na veliko csüdo tak naisao, kâ szi je Krisztus nigdar nikoga nê posztavo za zemelszkoga namesztnika i poglavára cërki szvoje, nego, kâ je oblászt i díko eto, pôleg ocsiveszno szvedocsansztva szv. píszma li szamomi szebi zadr'zao; i tak je lá'z eta li pápov zmislénya, za volo szvetszkoga dobicska. Na stero gledôcs je Luther vsze postúvanye oszobe i vszo bojazen oblászti pápe na sztran djao; i navkúpe i lüdsztvi krsztsanszkomi vu tom táli ocsi odprêti za szv. dú'znoszt dr'zao.

Luthera eden 'z-mô'zovani, ki szo v-Lipsii 'z-nyim bilí, etak doliszpisúje: „Martin je szrêdnyega trúpa, za vnôga mislénja i vcsenyá volo tak szûhi, da sze nyemi szkôz kô'ze szkoro vszáka csonta precsteti dá, ali escse z-csrsztvov moskov krepkosztjov láda i csiszto glaszno rêcs má. On je jáko zevcseni i vu szv. píszmi tak znani, da bi szkoro vsza na prstê naprêzracúnati szpodoben bio. K-drúgim je prijazniv i krotki, nê nacsemuren, niti nê trdi, tak da sze k-vszákomi vrêmeni dr'zati zná. V-tiváristvi je veszéli, szkoron szprevêden, csrsztvi, vszigdar dobre vôle, vszigdar vedrinoga obráza, — csi sze nyemi taki protivnici nateliko protijo, da sze komaj miszlti dá, kâ bi on brezi bo'ze pomôcsi zácsao etakse delo!“

Vsza tá szo sze vu dnévi l. Max caszara godila, ki za dugovánje vadlúványa malo má-ravsi, je sálno etak pravo: „Csi pa Bôg bole nede szkrbo za cërkev szvoje, kak jasz nevolen lovec i te piani Gyula*), tak ona te'zko szrecsna bidti má!“

*) Gyula, onoga vrêmena pápa, ki je za volo velike pianoszti imenitni. (Nadaljávanye).